

KV 1 og KV 2 kampvognene

Om KV-1 og KV-2 kampvognene

Erfaringerne fra Vinterkrigen mod Finland fik russerne til at se et behov for en tung kampvogn med en tung kanon, som var i stand til at bekæmpe bunkers. For at imødekomme dette behov så KV kampvognen dagens lys. Den blev opkaldt efter den daværende Folkekommissær for Forsvarsanliggender (= forsvarsminister) Marskal af Sovjetunionen Klimenti Voroshilov).

KV-kampvognen blev produceret to hovedtyper - KV-1 og KV-2 og var forgængeren til de senere tunge Josef (på russisk Iosef) Stalin kampvogne IS-2 og IS-3.

KV-1 blev udrustet med en 76 mm kanon (forskellige typer af 76 mm kanoner gennem kampvognens levetid) og var efter datidens forhold en god tung kampvogn, som besætningerne med rette var stolte af. Kampvognen led dog endnu af mange mekaniske fejl. Efter tyske oplysninger at dømme, så var specielt koblingen og gearkassen meget skrøbelig. Dette kombineret med uøvede besætninger gjorde, at mange KV-kampvogne brød sammen, inden de kom i kamp.

Besætningen bestod af fem mand: Kommandør, skytte, maskingeværskytte (bagudrettet tårngevær), kører/mekaniker og radiomand/maskingeværskytte (bovgevær).

De KV-kampvogne, som mødte tyske styrker i kamp, gav dem i bogstaveligste forstand, kamp til stregen. Der er talrige eksempler på, at enkelte kampvogne har holdt store styrkers fremrykning tilbage, fordi man simpelt hen ikke kunne ødelægge dem.

General Reinhardt, chef for 41. Panserkorps citeres blandt andet for følgende beretning: " ... Efter længere tids kamp trak vore kampvogne sig tilbage, simpelthen for at undgå udslettelse. Grupperet i såvel bredde som dybde kom disse uhyrer nærmere og nærmere. En af vore kampvogne var kørt fast i noget sumpet terræn og uden tøven blev den kørt over! På dette tidspunkt var der dukket en tysk 15 cm tung felthaubits op. Da kanonkommandøren råbte til sin besætning, at fjendtligt panser nærmede sig, beskød de vedholdende de fremrykkende russiske kampvogne. En af dem kom ind på 100 meter af den tyske kanon. Kanonen skød igen og ramte kampvognen direkte med fuld kraft. Kampvognen standsede som ramt af lynet og kanonkommandøren råbte lettet: "Vi klarede det ... Ja, vi klarede det!" Begejstringen kølnedes lige så pludseligt, som den var opstået, da en af artilleristerne råbte: "Den bevæger sig igen!" Og ganske rigtigt, bælterne var begyndt at bevæge sig og kampvognen kom nærmere og nærmere. Den kørte direkte hen over kanonen, som havde den været et stykke legetøj, og fortsatte som den naturligste ting i verden."

(Fra *Stalin's Heavy Tanks 1941-1945.*)

KV-1 kampvognen blev produceret helt frem til slutningen af 1942 og undergik mange forbedringer under vejs. I alt blev der produceret 4.167 (Alle typer i alt.) Den seneste udgave blev benævnt KV-85 og var udrustet med samme kanon, som senere blev monteret i T-34-85. Denne udgave var en af forløberne til IS-2 kampvognen. KV-1 kampvognen blev - om end i begrænset omfang - brugt helt frem mod krigens slutning, blandt andet i flammekasterudgaven KV-8S samt KV-1 udrustet med minetromle Model PT-34. Der er således rig lejlighed til at bruge kampvognen på krigsspilbordet!

Erfaringerne fra Finland viste, at 76 mm kanonen på KV-1 ikke var kraftig nok til opgaven med at bekæmpe bunkers. KV-kampvognen blev derfor udrustet med en modificeret 152 mm haubits (M-10 Model 1938-40) og blev benævnt KV-2; fra starten dog blot "KV-kampvogn med større tårn". Russiske pansersoldater kaldte den for "slagskibet". To eksemplarer blev sendt til fronten i Finland i februar 1940 og de blev brugt ved angreb mod finske bunkers i Mannerheim-linien. Den ene af kampvognene blev ramt 48 gange af finnerne, men ingen af træfferne gennembrød pansringen!

152 mm kanonen var i stand til at afskyde en granat på 52 kg med en udgangshastighed på 436 meter i sekundet; granaten var i stand til at gennembryde 72 mm panserstål på en afstand af 1.500 meter. Ganske imponerende, må man sige, trods den ringe udgangshastighed. Desuden fandtes der en granat, der særligt var beregnet til at gennembryde beton. Kampvognen var udrustet med i alt 36 granater.

Besætningen bestod af seks mand: Kommandør, skytte, lader, hjælper, kører/mekaniker og radiomand/maskingeværskytte.

Under Operation Barbarossa, var det russiske panservåben generelt i en sørgelig forfatning. Således også enhederne, der var udrustet med KV-2. Nogle havde ingen drivmidler, andre ingen ammunition og andre igen for lidt af begge dele.

Tyskerne havde dog ikke meget andet 8,8 cm luftværnskanonen, der var i stand til at gøre noget alvorligt ved KV-2 kampvognen. På grund af sin vægt (57 tons) og langsomme bevægelse (22 km/t på vej og 12 km/t i terræn) var dens skæbne hurtigt beseglet, når en 8,8 cm luftværnskanon dukkede op.

Fra russisk side var man ikke selv tilfreds med KV-2 - for høj, tung og langsom - og produktionen blev indstillet i oktober 1941. På det tidspunkt var der fremstillet 334 eksemplarer.

Kilder

1. *Stalins Giganten - KWI und KWII*. Forfatter: Horst Scheibert. Udgivet som nummer 41 i Waffen Arsenal serien fra Podsun-Pallas-Verlag, 1978. ISBN 3-7909-0064-8.
2. *KV-1 & 2. Heavy Tanks 1941-1945*. Forfattere: Steven J. Zaloga, Jim Kinnear og Peter Sarson. Udgivet som nummer 17 i Osprey New Vanguard serien, 1995. ISBN 1-85532-496-2.
3. *Stalin's Heavy Tanks 1941-1945. The KV and IS Heavy Tanks*. Forfattere: Steven J. Zaloga, Jim Kinnear, Andrey Aksenov & Aleksandr Koshchavtsev. Udgivet som nummer 7012 i Concord Publications Company's "Armor at War" serie, 1997. ISBN 962-361-616-3.
4. *The Tankograd Gazette*. Nr. 12 fra april 2001, hvori artiklen *The KV-2 Heavy Tank during Operation Barbarossa* af Jochen Vollert er på siderne 4 til 11.

Læs mere og se billeder og tegninger her

- <http://www.battlefield.ru/kv1.html>
- http://www.gis.minsk.by/ironage/tanks/MODELS/kv1_2.htm
- <http://www.battlefield.ru/kv2.html>
- http://www.gis.minsk.by/ironage/tanks/MODELS/kv2_2.htm

Efterskrift

Til den mere kuriøse afdeling hører to eksempler på KV-2 kampvognens anvendelse i tysk tjeneste:

Til en planlagte invasion af Malta blev der opstillet Panzerkompanie (Z.b.V.) 66 (Zur besonderer Verwendung). Kompagniet var udrustet med adskillige KV-2 kampvogne, som i tysk tjeneste blev kaldt PzKpfw KWII 754(r) samt nogle T-34 kampvogne - alle erobret intakte. Invasionen af Malta blev dog aldrig til noget, da tabene ved erobringen af Kreta var alt for store - man turde ikke binde an med en lignende operation en gang til. (*Stalin's Heavy Tanks 1941-1945* har en flot tegning, som viser en KV-2 i en tysk ørken-lignende bemaling.) De russiske kampvogne blev i stedet indsat ved kampene om Demyansk i august 1942. Hvordan de klarede sig her, melder historien desværre ikke noget om. Måske eventuelle læsere kan supplere.

Den sandsynligvis sidste operative indsats kom i april 1945, hvor mindst en KV-2 blev brugt ved forsvaret af Ruhr-distriktet i nærheden af Krupp-fabrikkerne. Hvis nogen er i besiddelse af oplysninger om allierede soldaters kamp mod dette "uhyre", så hører jeg også gerne om det.

Per Finsted